

Toonen in den nieuwjaarsmorgen – door J.J. Cremer

Gedateerd Loenen aan de Vecht, 13 december 1856.

1e druk in: Joh. HK. Jonkers - Eene andere preciosa. Tiel : Wed D.R. Wermeskerken, 1857. p. 51-66.

2e druk in: Sinte-klaas, oud- en nieuwjaar : vier vertellingen. Arnhem : D.A. Thieme, 1860. p. 111-130.

3e druk in: Neêrlands bibliotheek. Oorspronkelijke romans, schetsen en novellen van hedendaagsche auteurs. Arnhem: D.A. Thieme, [1866]. jrg. 2, no. 1, p. 10-19.

4e druk in: Novellen en vertellingen. Leiden : A.W. Sijthoff, 1873. In deel 3: Toonen in den nieuwjaarsmorgen.

5e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden : A.W. Sijthoff, 1877

6e druk in: Romantische werken, deel 3. Leiden: D. Noothoven Van Goor, 1878. p. 161-170

7e druk in: Novellen en vertellingen. Leiden : A.W. Sijthoff, [1879]. deel 6. p.29-41.

8e druk in: Novellen en vertellingen. Amsterdam : Gebr. Koster, [1880]. p. 29-41.

9e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden : A.W. Sijthoff, 1881

10e druk in: Novellen en vertellingen. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1885. 6e druk. p. 151-159.

11e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden : A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [ca. 1887]. 7e druk. p. 151-159. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

12e druk in: Novellen en vertellingen. Leiden : A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [ca. 1889]. 8e druk. Romantische werken. p. 151-159.

13e druk in: Leidsche herdrukken. Leiden : A. W. Sijthoff, 1905-1908. no. 44: Kees Springer in en buiten de kerk - Van danken en dienen gesproken - Toonen in den nieuwjaarsmorgen.

14e druk in: Grietje op 't Heuningsarf, enz. elf novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1909]. p. 56-64. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk.

15e druk in: Sinte Klaas, oud en nieuw jaar : vier vertellingen. Nabu press, 2012. 146 p. ISBN-10: 1277801304 ISBN-13: 9781277801309. Print on demand.

Eene andere preciosa:

EENE ANDERE PRECIOSA,

DOOR

JOHs. Hk. JONCKERS,

BRNEVENS ANDERE

VERHALEN EN GEDICHTEN

VAN

S. J. VAN DEN BERGH, C. v. E. VAN DER BILT
LA MOTTE, J. J. CRÉMER, GERARD, J. P.
HELJE EN A. DE VISSER.

TIEL.
WED. D. R. VAN WERMESKERKEN.
1857.

TOONEN IN DEN NIEUWJAARSMORGEN.

„Mijnheer is naar de kerk om, als burgervader — in de éérste plaats — door den predikant „gecomplimenteerd” te worden.

„Mevrouw vult de carafjes met crême de vanille, port en madera; rangeert de nieuwjaren op de porceleinen soezenmand; doet bitterkoekjes in de trommeltjes; knijpt met de tang een turfje uit de mand en werpt een welgevalligen blik in den grooten spiegel, die regt tegenover de causeuse hangt, waarop zij zich eindelijk nederzet.

„De kindermeid legt de laatste hand aan het toilet der oudste jongejuifvrouw van elf jaar, en zegt haar fluisterend: „Nou mot uwé zeggen: al wat wense-

Slot:

Toonen in den Nieuwjaarsmorgen! Wij hebben er gehoord reine; maar ook: onzuivere, ook: akelig valsche!

Zou het aangevangen jaar een jaar worden, met gulden letters geschreven in de heugenisse Gods?

Zouden de vernomen toonen deel kunnen hebben in het reine accoord: God liefhebben bovenal! den naaste als zichzelve...?

LOENEN ²/₄ VECHT,
12 December 1856.

Algemeen handelsblad, 2 januari 1856:

GRATIS TER LEZING.
In elken Boekwinkel verkrijgbaar de Eerste Aflevering des Zesden Jaargangs van:
GELDERLAND,
TIJDSCHRIFT VOOR OORSPRONKELIJKE NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE,
ONDER DEN TITEL VAN
BLOESEM EN VRUCHTEN,
UITGEGEVEN ONDER REDACTIE VAN
M^r. W. VAN DE POLL en C. V. E. VAN DER BILT LA MOTTE.

Deze Aflevering houdt in *Proza* JOHs. HK. JONCKERS, eene andere Preciosa J. J. CREMER, Toonen in den *Nieuwjaarsmorgen*. *Poëzy* J. VAN DEN BERGH, uit mijn Venster. Zij is versierd met eene keurige Plaat naar den beroemden CALLOT, voorstellende een Heidenstomp, terwijl bij deze en bij de volgende Afl. zal worden gevoegd een Maandblad, bevattende Boekbeoordeelingen, Letterkundige Berigten, Mededeelingen, enz. Red. en Uitg., daartoe aangemoedigd door de klimmende belangstelling van het beschaafd lezend Publiek, zullen nieuwe Morgen besteden aan den Zesden Jaargang van dit *Nationaal* Tijdschrift, dat onder de geabonneerden Z. M. DEN KONING en H. M. DE KONINGIN-
WEDUWE telt. De Ondergeteekende neemt de vrijheid de attentie van HH. Dir. van Leesgezelschappen en Houders van Leesinrigtingen bij
zonder op dit Tijdschrift te vestigen.
TIEL, Januarij 1857.

WED. D. R. VAN WERMESKERKEN. (75)

de Opregte Haarlemsche courant van 5 maart 1858:

** Bij de Wed. D. R. VAN WERMESKERKEN, te Tiel, is uitgegeven:

J. J. CREMER, De Vriend van den Huize, benevens andere Verhalen en Gedichten van: *H. van Berkum, L. Berman, E. W. van Dam van Isselt, Gerard, Herman, C. v. E. van der Bilt la Motte, Philemon, Sylvius en T. van Westrheene.* f 2,50.

Joh. Hk. JONCKERS. Eene andere Preciosa. *J. J. Cremer*; Toonen in den Nieuwjaarsmorgen, benevens andere Verhalen en Gedichten van: *S. J. van den Bergh, C. v. E. van der Bilt la Motte, Gerard, J. P. Heije en A. de Visser.* f 2,50.

☐ Ook zijn nog Exemplaren te bekomen voor **f 6** in plaats van **f 21** der

MENGELINGEN. PROZA EN POËZY VAN NEDERL. AUTEURS.

Zes Deelen, bevattende meer dan 2000 Pag. druks en inhoudende behalve een ander aantal oorspronkelijke Nederl. Verhalen, Novellen, Gedichten enz.

J. J. CREMER. De droom eener Moeder.
— Een Betuwsch Landman met zijn Zoon op reis naar de Amsterd. Kermis.
— De fransche Komiek en de Baronesse.

Al de bovenstaande Verhalen zijn reeds vroeger opgenomen in het Tijdschrift **Gelderland**.

Cremer verwijst in de novelle naar de Druiventros. In Oosterbeek, waar Cremer vaak is geweest om te schilderen stond het café De druiventros dat een verzamelpunt was voor de schilders.

Vaderlandsche letteroefeningen 1860:

door, en zij dragen allen den stempel van hunnen maker. Gij herkent hem dadelijk, zoodra gij een paar bladzijden hebt gelezen. Het tweede verhaal, getiteld: *mijn oude Jacob*, en het laatste, dat den naam draagt van: *Toonen in den nieuwjaarsmorgen*, bevielen ons het meest. Dien goeden JACOB, die genoeg zelfbeheersching bezat, om in

Jan ten Brink - Letterkundige schetsen (1874):

opkomt, ga ik voort met mijne lijst. N°. 2. "Een oudejaarsavond van J.J. Cremer."

De heer Agathon. - 'Dat is mijn man, edeldenkende broeders! Die Oudejaarsavond is volstrekt het mooiste niet wat van Cremer in de Bibliotheek is opgenomen. Toch is er leven, gloed en warmte in, mocht ook de draad, die al de verschillende tafereelen aaneenkoppelt, de ervaringen van een straatjongen, tamelijk zwak zijn en het telkens waarschuwen voor het misbruik van den uitroep: "Goddank!" tamelijk vervelend worden. Ook heb ik zoo bijzonder niet op met Mijn oude Jacob uit het tweede deel (1865), noch met zijn Winteravond (aldaar), waar veel jacht op effect in voorkomt en schoon zijn **Toonen** in den Nieuwjaarsmorgen (1866 eerste deel) veel beter gelukt zijn, wijs ik hier in 't

Arn. Saalborn – Het ontwaken van het sociale bewustzijn in de litteratuur. Amsterdam : H.J. Paris,

Een grappig-ironisch tooneeltje laat Cremer zien in zijn *Tonen in den Nieuwjaarsmorgen*, waar de burgemeester Lichterster en mevrouw, op Nieuwjaarsmorgen „ontvangen”. De huisknecht Evert staat in de spreekkamer met een geldbakje om de personen „die in verschillende inferieure qualiteiten tot mijnheer en mevrouw staan en die zullen komen heilwenschen” gelukkig te maken met een gulden, vijftig cent, een kwartje, tien, vijf of alleen maar enkele centen.

Als de heer Lichterster uit de kerk komt, verspert „een zwerm extra slecht gekleede nieuwjaarswenschers hem den ingang”. Evert is bezig centen en halfjes uit te delen.

Onder de deftige mensen die zijn salon weldra vullen is ook een oud vriend, die achteruit gegaan is en behalve met een paar rijksdaalders, met de nauwelijks verholen minachting en spot der deftige gasten weer heen mag gaan.

We vinden hier een staal van wat gezegd werd naar aanleiding van Beets' houding tegenover den minderen man.